

Hedmark Fylkesskogkontor

Årsmelding 1979

Fylkesskogrådets virksomhet

Fylkesskogrådet har i 1979 hatt 10 møte- og befaringsdager. Det er behandlet 142 hovedsaker som vedrører 223 enkeltsaker. Av enkeltsakene kan nevnes:

20 saker vedr. konsesjon, boplikt for eiendommer og eiendomsdeling, 15 saker vedr. konsesjon for hogstmaskiner, 4 ekspropriasjonssaker, 24 vedr. arealplaner, 9 klagesaker, 99 saker vedr. rentemidler og skogavgift, 9 personalsaker, 14 saker vedr. offentlig tilskudd.

Fylkesskogrådet har befarert veganlegg som det er bevilget statsbidrag til i Nord-Odal, Engerdal og Trysil.

I forbindelse med reguleringsplaner for boligbebyggelse i Vangseterområdet har fylkesskogrådet sammen med fylkeslandbruksstyret foretatt befarings i det aktuelle område.

Fylkesskogkontorets virksomhet.

Fylkesskogkontoret har i 1979 vært engasjert med planlegging av skogsveger, organisering av vegvedlikehold og drift i vanskelig terreng.

Det har ikke vært bemanningsendringer på denne sektor, men konsulent Magne Eggen ansatt som prosjektleder av Hedmark Fylke har vært tilknyttet kontoret. Ved siden av å arbeide med drift i vanskelig terreng, har Eggen hatt ansvaret for rådgivning vedrørende flisfyring og andre skog-energi-spørsmål. Han er dessuten engasjert i arbeidet med kombinerte driftsplaner.

Fylkesskogkontoret har deltatt i en utstrakt veiledning i året, noe som fremgår nærmere av avsnittet om veiledning gitt av skogoppsynet.

Fylkesskogmester B. Strømsøe har vært spesielt engasjert med spørsmål i tilknytning til viltstell og naturvern i fylket i samarbeid med viltstellkonsulenten for Øst-Norge og naturvernkonsulenten i Hedmark.

Fylkesskogmester I. Pedersen har deltatt som sekretær og nedlagt stort arbeide i det såkalte Handeutvalget, som har utredet opplegget og finansiering av insektaksjonen i landet.

Konsulent Olav Kaveldiget har fungert som formann i Skolenemnda for natur og Miljø i fylket.

Pedersen og Kaveldiget har forestått gjennomføringen av et valgfritt kurs i skogbruk for den videregående skolen i Elverum.

Fylkesskogsjef Gram har deltatt i et utvalg nedsatt av Miljøverndepartementet som skal utrede oppgaver og virkemidler i det offentlige naturvern-arbeidet.

Fylkesskogsjefen har dessuten vært medlem i Rådet for skogforskning og i en arbeidsgruppe som har deltatt i forberedelsen av de endringer som skal gjennomføres i 1981, blant annet med felles styringsorgan for jord- og skogbruksstaten.

Skogrådene i Hedmark.

Med funksjonstid fra 1.1. 1980 har kommunene i Hedmark valgt følgende skogråd:

Kongsvinger:

Rikard Revholt	Gulbrand Mobekk
Martin Johnsen (formann)	Kjell Bråten
Westye F. Egeberg	Mads Chr. Delphin
Andreas Gjems jr. (varaformann)	Odd Gjerstad
Kjell Neskvern	Ivar Hansen

Sekretær: Herredsskogmester Halvor Noer, boks 182, 2201 Kongsvinger.

Ringsaker.

Mathias Finsveen (formann)	Per Berg Eid
Kåre Esbjørnsen (varaformann)	Leif Evenstad
Hans Glestad	Odd Dalseng
Ole Brandsrud	Sigvart Nysveen
Einar Haugen	Nils Brennlien

Sekretær: Herredsskogmester Gunnar Hansen, Boks 161, 2381 Brumunddal.

Vang.

Asbjørn Solberg (formann)	Johannes Enger
Lars Haugom (varaformann)	Alf Pedersen
Knut Lindstad	Jens Olstad
Nils Nybakken	Edvin Blystad
Børre Børresen	Peder Nybakken

Sekretær: Herredsskogmester Knut Sandvold, boks 56, 2341 Løten.

Løten.

Even Høgholen (formann)	Simen Weideborg
Oscar W. Nilssen (varaformann)	Arnold Manninen
Ole Roko	Einar Haraldsen
Birger M. Bratlie	Gustav Solbraa
Ole Sveen	Harald Grøholt

Sekretær: Herredsskogmester Knut Sandvold, boks 56, 2341 Løten.

Stange.

Bjarne Ekeberg (formann)	Per Bryhni
Even Storhov	Olav Lundby
Per Aasen	Kjell Evensen
Martin Bjørndalen	Nordahl Evensen
Odd Pettersen (varaformann)	Gudmund Nordhagen

Sekretær: Herredsskogmester Aage Dæhli, 2310 Stange.

Nord-Odal.

Anton Vandevjen (formann)	Arvid L. Viken
Fridolf Stuen (varaformann)	Willy Nordberget
Julius Østmoen	Arne Løfsgård
Kjell Syversen	Vidar Håkenrud
Reidar Svendsen	Julius Strand

Sekretær: Herredsskogmester Hans Fr. Haug, 2021 Sagstua.

Sør-Odal.

Gunnar Pålerud (formann)	Iver K. Sundby
Åge Torkildsrud (varaformann)	Hans Johnsrud
Ole Kr. Kollsrud	Sverre Brynjulfsrud
Kjell Hernæs	Ole Vangen
Torsten Herud	Arne Mælum

Sekretær: Herredsskogmester Gunleik Kaafjeld, 2100 Skarnes.

Eidskog.

Ivar Holseter (formann)	Magne Hauger
Odd Nilsson	Per Malmer
Kjell Hea	Kjell Halvorsen
Oddvar Klanderud (varaformann)	Kåre Delviken
Thea Stangnes	Knut Johansen

Sekretær: Herredsskogmester Erik Løten, 2230 Skotterud.

Grue.

Helge Kvernbakken (formann)	Åge Siljebråten
Dagfinn Sæther	Arne Olavsén
Ole Furuberg (varaformann)	Åge Skyrud
Arne Sankerud	Erik Skara
Torstein A. Opdahl	Kåre Brenna

Sekretær: Herredsskogmester Einar Wiger, 2260 Kirkenær.

Åsnes.

Ole Borg (formann)	Henry Strætkvern
Eugen Svendsen (varaformann)	Bjørn Frang
Øystein Gransjøen	Arne Sundet
Sverre Nygård	Ole K. Glorvigen
Oddbjørn Udnæseth	Odd Nymoen

Sekretær: Herredsskogmester Hans P. Trongaard, 2270 Flisa.

Våler.

Terje Haugrønningen (formann)	Leif Bølla
Håvard Rundberget	Torleif Bølla
Kåre Græsno	Robert Nilsrud
Hans Gjerdrum (varaformann)	Alf Øiseth
Geir Knudsen	Håvard Urdahl

Sekretær: Herredsskogmester Bernt M. Bergh, 2290 Våler.

Elverum.

Kristoffer Mobekk (varaformann)	Knut Strand
Kristian Veflingstad	Folke Floden Indseth
Tore Fossum (formann)	Bjørn Stensløkken
Gunnar Slettengen	Terje Andreassen
Lars Storberget	Konrad Halbakken

Sekretær: Herredsskogmester Bjarne Tanum, 1400 Elverum.

Trysil.

Per M. Lokholt (formann)	Edvin Eggen
Steingrim Storlien (varaformann)	Halvor Lunde
Odd Olaf Frøhaug	Per Ottar Blestad
Knut Nordgård	Gunvald Sandbakk
Ola Sætre	Olav Sætre

Sekretær: Herredsskogmester Kjell Østmoe, 2420 Trysil.

Åmot.

Nils Halvorsen	Einar A. Amundsen
Snorre Stener	Albert Bøhn
Ågot (Tertit) Hørstad (formann)	Peter Sjølie
Trygve Amundsveen (varaformann)	Alf Bergset
Sverre Rønningen	Olaf Dufseth

Sekretær: Herredsskogmester Jens Tannum, 2450 Rena.

Stor-Elvdal.

Per Østensen (formann)	Syver P. Moen
Haaken G. A. Mathiesen (varaform.)	Ambros Sollid
Kjell Enoksen	Steinar Myrvang
Johan Amundsen	Peder G. Moen
Gunnar Knutsen	Sverre Nordmark

Sekretær: Herredsskogmester Thorer Ruud, 2480 Koppang.

Rendalen.

Guren Vestby (varaformann)	Jostein Trøen
Einar Engseth	Arne Løkås
Erik O. Trøen (formann)	Bjørn Brevig
Paul Mistermoen	Kåre Kristoffersen
Sæming N. Hole	Jo Sevart Bjøntegaard

Sekretær: Herredsskogmester Ola Aas Moen, 2483 Lomnessjøen.

Engerdal.

Johan Hallstein Elgåen (varaformann)	Morten Solbakken
Bjørn Arvid Foss	Oddmund Kolbu
Gert Langfloen	Olaf Lund
Per Nysted (formann)	Gjermund Heggeriset
Ole T. Solberg	John Lillestu

Sekretær: Herredsskogmester Per Westgård, 2440 Engerdal.

Tolga.

Stein Østgård (formann)	Olav Rønning
Hallvard Jordet (varaformann)	Per Rønning
Hans I. Kojedal	Jon Hagen
Embret Røe	Anders Johnsgård
Olav Holøyen	Nils Bakken

Sekretær: Herredsskogmester Arnulf Galaaen, 2540 Tolga.

Tynset.

Per Often (formann)	Kristen E. Aalborg
Håvard Storeng	Bersvend Moen
Erik Olsberg	Paul Brennhaug
Oddbjørn Svee (varaformann)	Ole Birger Wintervold
Magne Halvard Røsten	Harald Øverhaug

Sekretær: Herredsskogmester Vidar Svarliaunet, 2500 Tynset.

Alvdal.

John Sørhuus (formann)	Hans Lien
Lars Engetrøen (varaformann)	Gunnar T. Grøtting
Birger Flaten	Anders Dølhaug
Ola Sivilhaug	Bjarne Amundsplass
Per O. Randmæl	Gudmund Holmen

Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.

Folldal.

Håkon Hoel (formann)	John T. Ryfetten
Arne Brendryen	Per Blæsterdal
Kristian Steen	Odd Nilsgård
Per Johan Husom (varaformann)	Ola Erik Lohn
Bjørn Kristoffersen	Gunnar Plassen

Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.

Os.

Knut Bakosgjelten (formann)	Olav Osgjelten
Ingulf Inge Eggen (varaformann)	Ingulf Os
Helge Bakken	Olav Nylend
Torbjørn Kvilvang	Per Jarle Sæter
Birger Nyhaug	Olav Aamo

Sekretær: Herredsskogmester Arnulf Galaaen, 2450 Tolga.

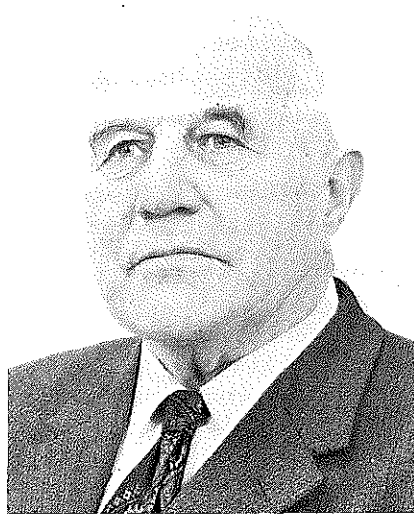
Av skogrådenes årsmeldinger for 1979 framgår at det er holdt 105 skogrådsmøter hvor tilsammen 864 saker er behandlet. Mange av skogrådsmøtene har vært kombinert med befaringer.

De viktigste saker har vært: Omdisponering av skogmark til jordbruk og utbyggingsformål, uttalelser i konsesjons- og oreigningsaker. Uttalelser vedr. generalplaner — boligfelt — hytteområder. Søknader om dispensasjon for boplikt ved eiendomsoverdragelser. Bruk av skogavgift og rentemidler.

Etter oppgaver innhentet fra skogrådene er det i 1979 gitt omdisponeringstillatelse etter § 50 i skogloven for 6.961 dekar hvorav 658 dekar er myr til følgende formål: Oppdyrking 4.836 daa, bolig- og annen utbygging 1.347 daa, til veger, massetak o.l. 778 daa. Fastmarksarealene fordeler seg med 1.688 daa på høy bonitet, 2.454 daa på middels og 2.161 daa på lav bonitet. Videre fordeler arealene seg slik: Skog under foryngelse 1.580 daa, produksjonsskog 2.581 og 2.342 daa gammel skog. Sammenlignes disse tall med landbruksselskapets tall for nydyrking ser det ut til at ikke alle skogbevokste arealer til oppdyrking blir registrert av skogoppynet.

Ole Rørholt. † 23/12 1979.
Herredsskogmester i Sør-Odal 1941—1975.

Erik Landet. † 21/7 1979.
Herredsskogmester i Stor-Elvdal 1945—1975

Herredsskogmestrene i Hedmark.

I 1979 har det skjedd følgende endringer innen herredsskogmesteretaten:

I Ringsaker: Herredsskogmester Arne Kraggerud sluttet i sin stilling i Ringsaker den 15. september for på ny å overta sin tidligere stilling som herredsskogmester i Fron i Gudbrandsdal.

Forstkandidat Gunnar Hansen er fra samme dato ansatt som herredsskogmester I i Ringsaker.

Veiledning gitt av skogoppsynet.

I samarbeid med skogeierforeningene, Hedmark Skogselskap og Nord-Østerdal Skogforening, arrangerte skogoppsynet i 1979 ialt 16 skogdager med tilsammen ca. 1.100 deltakere.

Aktuelle tema var skoghygiene, biotopskjøtsel, tynningsdrifter og flisfyring. Det faglige opplegg ble som regel ivaretatt av skogeierforeningenes og skogoppsynets funksjonærer, men viltstellkonsulenten for Øst-Norge, Arne Gabrielsen var også engasjert i en rekke av skogdagene. Prosjektleder Magne Eggen hadde ansvaret for programmene vedr. flisfyring.

I kursserien «Aktivt Skogbruk» ble det arrangert ialt 53 kurs med ca. 330 deltakere, og følgende emner ble behandlet: Skogplanting, ungsogpleie, tynning, hogstteknikk og vedlikehold av motorsag.

En må ellers se det som en gledelig utvikling at skogoppsynets funksjonærer i stigende utstrekning engasjerer seg i informasjonsvirksomheten overfor skolene, og fra skolenes side synes det stadig mer populært å flytte undervisningen ut i skog og mark.

I forbindelse med billeaksjonen har det under fylkesskogmester Pedersens ledelse vært arrangert en rekke informasjonsmøter rundt i fylket.

Fylkesskogmester Holmen har ledet et kurs for veientreprenører. Fylkesskogmester Strømsøe har medvirket i tre kurs i ungsogpleie og ledet en større skogbrannsløkkingsøvelse med flatebrenning i Romedal almenning.

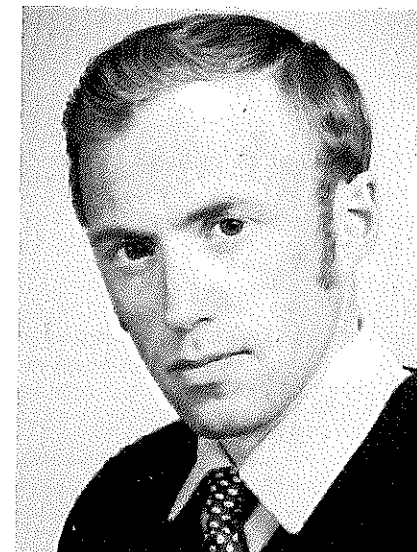
Konsulent Kaveldiget har holdt plantekurs for skogsarbeidere/arbeidsledere i Våler, Trysil og Stor-Elvdal. I tillegg en samling i Åmot—Stor-Elvdal og Rendalen om samme emne. Videre har han holdt et kort plantekurs for instruktører i JoBu-kjeden, samt forelesninger på instruktørkurs i «Aktivt Skogbruk».

Avvirkning og aktivitet

Industriens betalingsevne driftsåret 1978/79 var fortsatt svak. Dette viser f. eks. at prisoppgangen for massevirke av gran gikk opp med kr. 3,— pr. m³, mens prisen for skurtømmer av gran gikk ned med ca kr. 5,— pr. m³ for prima virke og ca kr. 10,— for sekunda virke fra foregående driftsår.

Avvirkningen til salg eller industriell produksjon ble ca 1,82 mill. m³ — en økning på ca. 2% fra foregående år. Førstehandsverdien økte ca. 1%.

Til skogrådene i fylket ble det i 1979 innbetalt ca 29,5 mill. kroner i ordinær og ekstraordinær skogavgift. Dessuten ble det i samme periode gitt ca. 6,7 mill. kroner i statstilskott som ble godskrevet skogeiernes konti. Samlet for året ble

Forstkandidat Gunnar Hansen er fra 15/9-79 tilsatt som herredsskogmester I i Ringsaker.

utbetalt fra skogavgiftskonto ca 31,8 mill. kroner til investeringsformål. Beholdning av innstående skogavgift ved årets slutt viser en økning på ca. 2,2 mill. kroner eller ca 4% i løpet av året.

Driftsplanlegging i skogbruket.

Siden ordningen med statsilskudd til driftsplanlegging i skogbruket ble etablert 1970/71 har tendensen vært en økning i planleggingsomfanget. For siste år — 1978/79 — er registrert en markert tilbakegang. Dette skyldes neppe sviktende interesse, men har sin årsak i manglende flybilledekning. Det har oppstått forsinkelser i fotograferingsoppdragene.

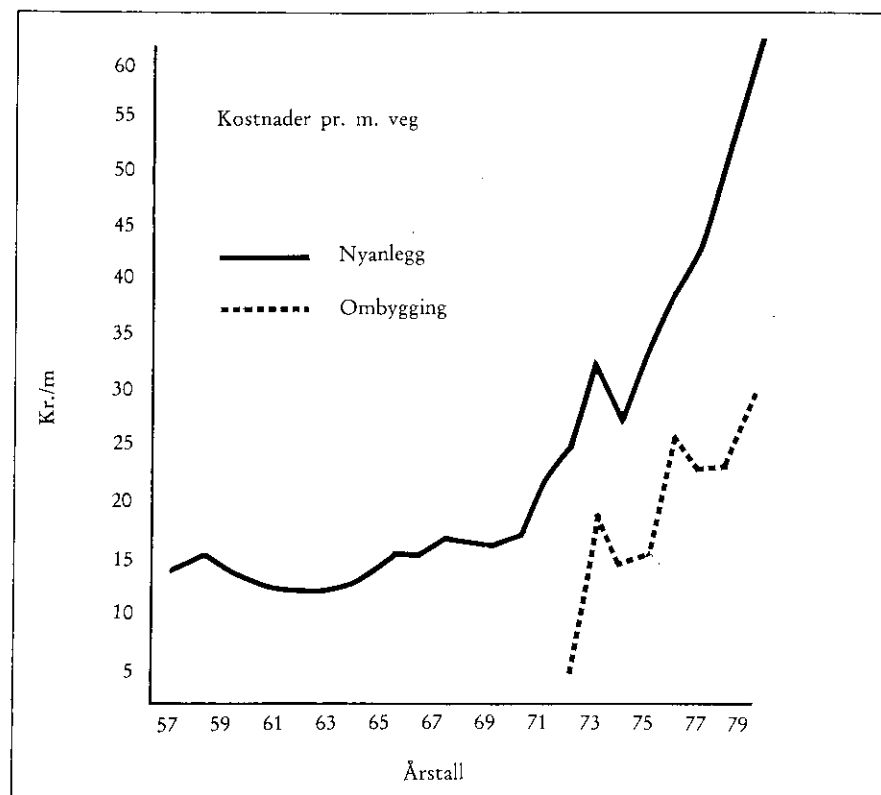
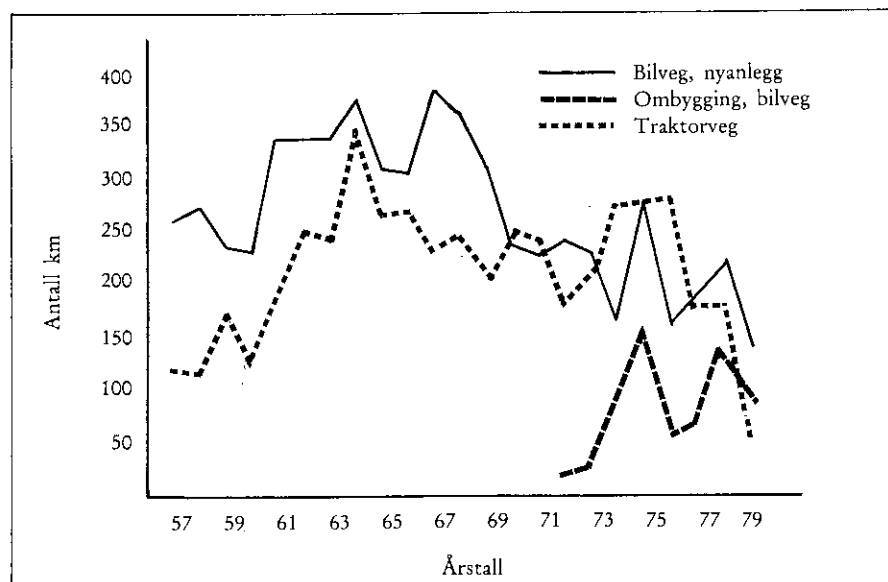
I 1979 ble det søkt om og utbetalt tilskudd til 128 driftsplaner i 13 forskjellige kommuner. Bak disse 128 planer er det ca. 160.000 dekar produktiv skog med en total kostnad på ca kr. 620.000,— og med et samlet tilskudd på ca kr. 236.000,—. Dette tilsvarer et midlere produktivt skogareal på ca 1.250 daa. pr. plan og gjennomsnittskostnad ca kr. 3,85 pr. daa. Tilskuddsprosenten ble ca. 42 av godkjente kostnader.

For foregående 8-års periode var gjennomsnittlig produktivt areal pr. plan ca 3.870 dekar.

Svikten i 1978/79 er det godt håp om å innhente i løpet av 2—3 år.

Skogsveger.

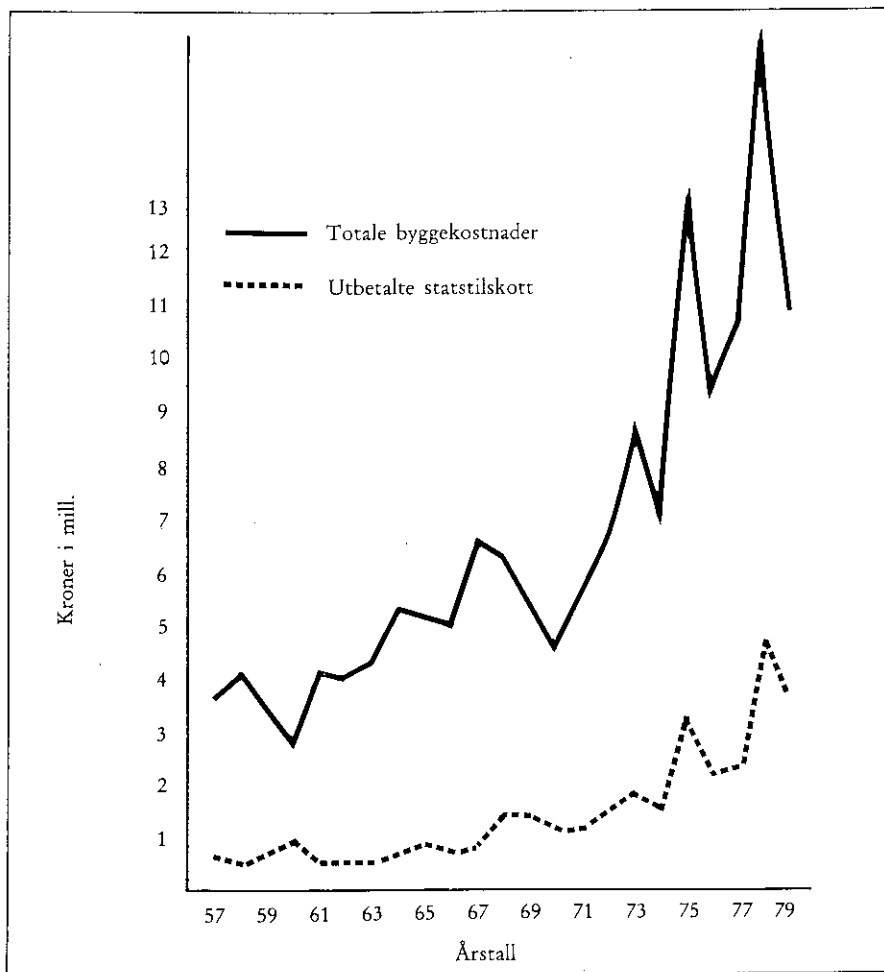
Se tabell på side 42 samt grafisk fremstilling over antall km. veg, kostnader pr. meter og totale byggekostnader i perioden 1957—79.

Vegbyggingen ligger fortsatt høyt i fylket, og det må den gjøre i alle fall i de nærmeste 20—30 år da kravet til vegtetthet stadig stiger.

Kostnadene har steget sterkt i de senere år. Stigningen skyldes særlig entreprenørenes stadig økende utgifter til maskiner, drivstoff og lønninger, men også at man mer og mer kommer bort i vanskelig vegbyggingsterreng. Kravene til vegenes bæreevne gjennom hele året og andre kvalitetskrav, har også bidratt sterkt til utgiftsøkningen.

Med få unntak foretar fylkesskogkontorets vegavdeling det meste av planleggingen og stikkingen her i fylket. For å oppnå gode og rimelige løsninger er det viktig at dette arbeidet utføres av best mulig kvalifisert personell. I 1979 planla og stakk folk fra fylkesskogkontoret 131 km. nye bilveger og 77 km. helårs traktorveger, samt planla og beskrev ombygging av 272 km. eldre bilveger som ikke fylte dagens krav. Ombyggingen av gamle og dårlige vegeer bør skje i økende tempo da disse ofte danner flaskehals i vårt vegnett og bevirker at man ofte ikke får utnytte de gode vegeer og det moderne transportutstyr man har.

Foruten god planlegging, er det viktig at selve anleggsarbeidet blir skikkelig ledet og utført og at vedlikeholdet ikke blir forsømt. Med de begrensede personellressurser vi disponerer, har vi ikke maktet denne oppgave godt nok, men vi håper at skogoppsynet kan bli styrket slik at de store kapitalverdier som ligger i vårt skogsvegnett kan bli tatt bedre vare på. Det bygges årlig nye vegger for over 10 mill. kroner og til vedlikehold burde det også brukes et lignende beløp. Det dreier seg om så store summer, at det har stor betydning at planlegging og ledelse av disse arbeider blir så god som mulig.

Drift i vanskelig terreng.

Det ble i 1979 registrert en økende aktivitet i utdrift av tømmer fra områder som faller inn under denne tilskottsordningen. Utdrevet kvantum er registrert til ca. 27.600 m³ mot 14.000 m³ i 1978.

Totalt utbetalt tilskott utgjorde kr. 585.710,— mot kr. 207.094,— i 1978. Pr. m³ utgjorde tilskottet i gjennomsnitt kr. 21,20.

Resultatet er noe lavere enn ventet, men dette skyldes for det alt vesentligste at utbyggingen av planlagte vegger er blitt forsinket p.g.a. mangel på entreprenører.

Det er også i 1979 planlagt en del traktorvegger og etterhvert som vegene blir utbygd, vil også avvirkningen øke i disse områder.

Landbruksdepartementet har på nytt vurdert tilskottsreglene og fra 1.1.80 er arealklasse II gjeninnført med en tilskottssats på kr. 100,— pr. dekar. Denne klasse innbefatter arealer med en hellingsprosent på 20 til 40 der terrengvanskelighetene er spesielt store, slik at det er nødvendig med opparbeiding av driftsvegger og bruk av vinsj for å få ut virke. Denne bestemmelse vil få betydning for utdrift av tømmer i typisk blokkmarkområder.

Skogens tilstand og skjøtsel.

Den gamle granskogen i fylket gjennomgår fortsatt en rask svekking. Dessuten fins det alt for mange opprevne granbestand p.g.a. insektskader.

Hogstkvantumet tas for det meste ut i form av sluttavvirkninger, mens tynningskvantumet fortsatt er ytterst lavt. Sluttavvirkningene har naturlig nok vesentlig foregått i granbestand, noe som både er nødvendig og gunstig ut fra den gamle granskogens tilstand.

Skogkultur og skogreising.

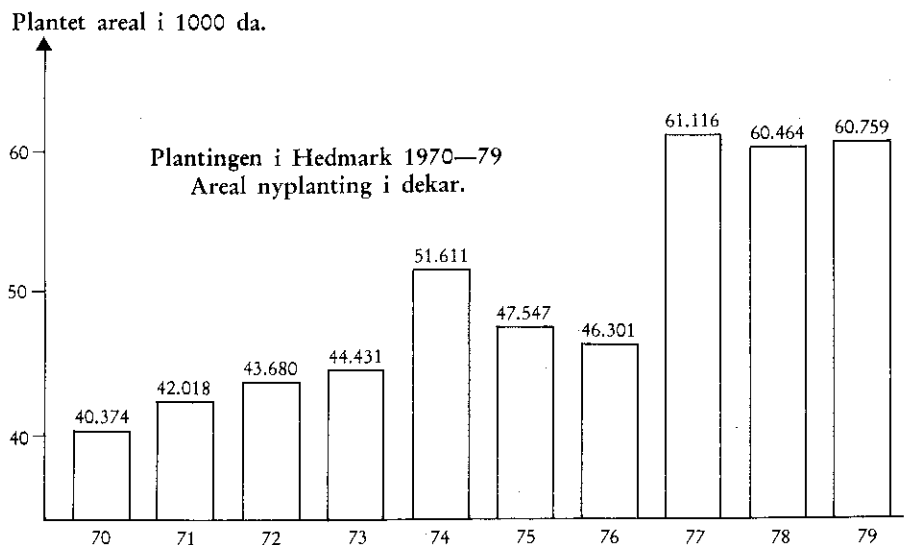
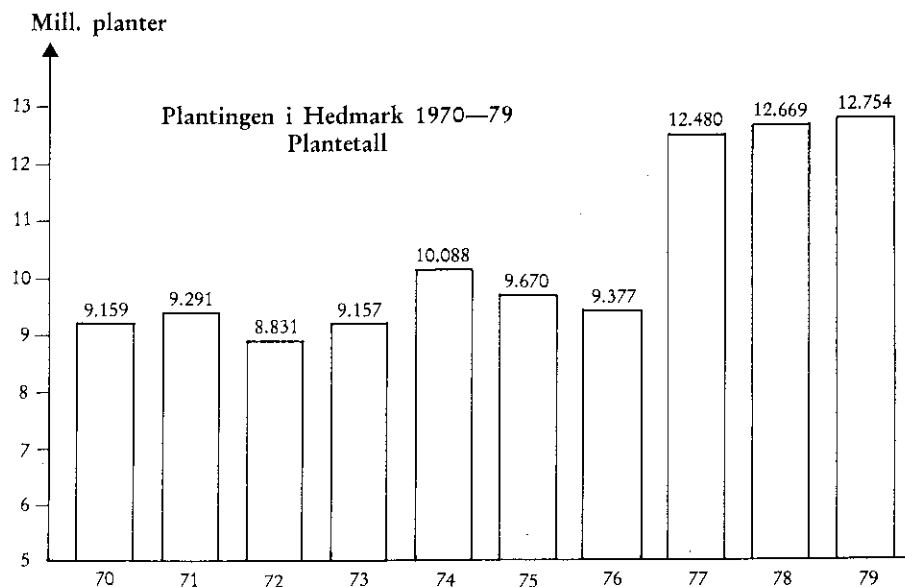
Ved nyplanting ble det i 1979 satt ut 12.366 mill. planter på 60.759 dekar, som i gjennomsnitt gir 204 planter pr. dekar uansett bonitets- og driftsforhold.

I tillegg til nyplantingen ble det satt ut 388.000 planter ved suppleringsplanting, slik at det ble satt ut 12.754 mill. planter. Dette utgjør nær 20 % av det totale plantetall på landsbasis, og er det høyeste plantetall som noensinne er satt ut ved nyplanting og suppleringsplanting i en plantesesong i fylket.

Utviklingen i skogplantingen i fylket fra 1970—79 går fram av fig. 1—2.

Årets høye plantetall skyldes i første rekke svært gunstige klimaforhold. Forsommertørke opptrådte kun i beskjeden skala og plantesesongen på våren varte i enkelte distrikter helt fram til sommerferien. Høstsesongen var også begunstiget av gode forhold for skogkultur.

En økende andel dekkrotplanter er med å gjøre det mulig å få satt ut såvidt mange planter på en kort sesong. Forholdet mellom barrot- og dekkrotplanter var i 1979 33 % og 67 %.

For 1979 var gjennomsnittskostnaden pr. utsatt plante 1,07 kr. I dette tallet ligger det forholdsvis store variasjoner avhengig av avstand til bilveg, terrengbeskaffenhet, steininnhold i jorda og andre vanskeligheter på plantefeltene. I gjennomsnitt kostet ett dekar ferdig tilplantet skogsmark 219 kr. Suppleringsplanting kostet 1,13 kr. pr. plante.

Det plantes mest gran, og dette treslaget utgjorde 72 % av planteleveransen siste år, mens vanlig furu representerer 24 % og contortafuru 4 %.

Andelen av markberedte arealer har gått noe ned i forhold til siste år, og det ble markberedt 7.184 dekar. Dette skyldes i hovedsak uhell ved maskineriet. Interessen for markberedning er likevel økende.

Dette kommer klart fram av mengden registrerte oppdrag siste år, som lå på drøyt 12.000 da. Markberedning er et meget verdifullt hjelpetiltak ved planting i høyereliggende skog og på marker med tykt vegetasjonsdekke.

Areal og kostnad fordelt på skogstørrelse.

Skogstørrelse da	Areal da	Kr./da	Pl/da
Under 250	2160	242	224
250—1000	6174	245	224
1000—5000	12978	232	217
Over 5000	39447	209	195
Sum	60759	219	204

Kostnad fordelt på bonitet og relativt høydelag i forhold til stedets skoggrense.
Kr/da

Bonitet	0— $\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$	$>\frac{2}{3}$	Middel
Høy	253	229	200	243
Middels	221	213	193	212
Lav	244	165	186	176
Middel	239	213	191	219

Av årets statistikk kan man lese at plantetallet stiger fra lav til høy bonitet, og at plantekostnadene pr. dekar synker fra små til store skogeiendommer.

Gjenvekstpleie.

Det er siste år utført ungskogpleie på 36.500 dekar. Dette er et meget lavt tall, når målsettingen er å pleie ca. 75.000 dekar årlig. En vesentlig øket innsats på denne sektoren er helt nødvendig. I gjennomsnitt har ungskogpleien kostet kr. 85,— pr. dekar.

Det er fjernet uønsket lauvkratt på drøyt 8000 dekar. Dette er omlag samme aktivitet som siste år. Det har vært benyttet kjemikalier på ca. 15 % av dette arealet, noe som er en vesentlig nedgang fra siste år.

Fjerningen av uønsket lauvkratt koster ca. 80 kr. pr. dekar.

Gjødsling av fastmark.

Fastmarksgjødslingen gikk kraftig ned i 1979 sammenlignet med de foregående år, og det ble bare gjødslet 8.700 da mot 19.600 da året før.

Det dominerende gjødselslag har også i år vært Skogan, og totalt er det spredd ca. 430 tonn gjødsel. De samlede gjødslingskostnadene gikk opp i ca. 600.000 kr. Gjødslingen har kostet ca. 69 kr. pr. dekar mot 65 kr. pr. dekar i 1978.

Gjødsling av myr.

Aktiviteten på denne sektoren er fortsatt svært lav, og siste året ble det kun gjødslet 476 da ved breigjødsling. Samlede gjødslingskostnader beløp seg til 42.700 kr., dette tilsvarer 90 kr. pr. dekar.

En oppfølging av etterarbeidene på grøftfelt, herunder gjødsling, er helt nødvendig dersom vi vil ha noe igjen for nedlagt kapital i form av grøfting.

Grøfting.

Nygrøftingsarealet synker stadig og er for 1979 nede i 3.219 dekar. Kostnaden ved dette arbeidet gikk opp i 415.700 kr., noe som tilsvarer 129 kr. pr. dekar.

Det er utført grøfte- og bekkerensk på 70 km grøft. Dette tallet er svært lavt når en tar i betraktning den store innsatsen som ble lagt ned på grøftesektoren i begynnelsen av 1960-årene. Grøfterensk må gis langt høyere prioritet framover om vi skal oppnå forventet produksjon på tidligere grøftede arealer.

Skader på skog.

I. Insektangrep.

Arbeidet med å begrense granbarkbilleskadene ble basert i første rekke på bruk av feller med signalstoffer (feromoner). Ialt ble det satt ut ca. 56.000 feller fordelt på herredene etter omfanget av skadene i 1978. Foruten fellene ble det satset ennå sterkere på rask utdrift av skog som ble angrepet på rot. Det ble registrert ca. 75.000 m³ som var angrepet på rot. Dette er nær opp til omfanget i 1978.

Om en ser på utviklingen i de nærmeste årene forut, lyktes det å hindre en ytterligere forverring. På den bakgrunn kan aksjonen karakteriseres som vellykket.

Av det angrepne kvantum lyktes det å drive ut eller å ivareta på annen tilfredsstillende måte, nær 50.000 m³ og dermed er det «smittefarlige» kvantum bragt vesentlig ned.

Årsakene til det gode fangstresultatet ligger dels i enklere registrering fordi insektangrepene ofte skjedde i nærheten av fellene, og dels større innsats for å få drevet ut en større andel.

Den nye tilskuddsordningen på 25 kr. pr. m³ for slikt virke bidro også sterkt til resultatet. Tilskuddet ble utdelt så lenge bevilgningen på 750.000 kr. strakk til, dvs. til 30.000 m³, som ble nådd 6. august.

Skadene var i likhet med tidligere år konsentrert til sørfylket, men det har skjedd en forskyvning av tyngdepunktet over fra Eidskog til Odals-bygdene. Noen videre forskyvning nordover som det er registrert tendenser til enkelte år før var ikke merkbare i 1979.

Insektaksjonen i Hedmark kostet over skogrådenes og fylkesskogkontorets regnskaper 2,89 mill. kr. Dette beløpet fordeler seg med 0,75 mill. kr. på driftstilskudd, 0,67 mill. kr. på aksjonsledelse og 1,38 mill. kr. på statstilskudd til materiell. Praktisk talt hele beløpet ble dekket med midler over statsbudsjettet.

Skogeierne har større utgifter til materiell og arbeid som anslagsvis vil løpe opp i ca. 6 mill. kr.

Margborerskadene var også i 1979 betydelige selv om det synes å ha avtatt noe fra året før. Årsakene til den bedrede situasjonen er trolig fler, men viktigst er det dårlige sommerværet og virkningene av den bedrede lagringssituasjonen for ubarket virke i skogen.

Margborerproblemet har den fordel at bedre skoghygiene gir seg øyeblikkelig utslag i reduserte skader.

II. Andre skader.

I skogene i Hedmark begynner en nå for alvor å merke følgene av den sterke økningen i elgstammen. Fra alle fylkets kanter meldes det om stadig større elgskader. Særlig fra midtre og nordlige deler av fylket rapporteres det om betydelige skader på ungsbogen. Når der også meldes om skader på granforyngelser, tyder det på at tilgangen på vinterbeite begynner å bli urovekkende liten.

Skogmyndighetenes krav overfor viltstellmyndighetene må nå være en betydelig reduksjon av vinterstammen av elg.

Foreløpig mere av kuriositetens interesse har de skader som en stadig voksende beverstamme forårsaker.

Når det gjelder sopp- og smågnagerskader var 1979 et skånsomt år. Klimaskader fikk vi en del av i form av lokale stormfelling og snøbrekk.

Av mere originale skader kan nevnes at man i Nord-Østerdal fikk drept en del skog langs bekkedaler på grunn av en helt unormal is-køyving.

Samarbeid skogbruk — viltstell — naturvern.

Som en naturlig følge av den nye formålsparagrafen i Skogloven av 1976 er der i de senere årene innledet et stadig økende samarbeid mellom skogoppsynet og viltstellet i fylket. I 1979 har skogoppsynet således hatt sekretariatet for viltnemnda i 14 av fylkets 22 landkommuner.

Denne funksjonen har resultert i et betydelig merarbeid for herredsskogmesterkontorene, men funksjonærene har godtatt ordningen på grunn av det sterke interessefellesskapet i skogbruk/viltstell.

Samarbeidet har ellers gitt seg utslag i valget av skogdagsemner. Biøtopskjøtsel har således vært en av gjengangerne blant temaene under årets skogdager.

Skogoppsynets samarbeide med Miljøverndepartementet og funksjonærene innen naturvernet har også utviklet seg videre. Hedmark fylkesskogkontor er således overlatt forvaltningen av de fredningsbestemmelser som er gjort gjeldende for følgende naturreservater i Hedmark:

Rotlia i Stange, Jutulhogget i Alvdal/Rendalen, Jutulgrava i Rendalen, Ripan i Tynset, Rønnåsmyra i Grue, Stenmyra i Trysil samt Atnasjømyrene i Stor-Elvdal/Folldal.

Grøftestatistikk 1979.

Kommune	Eier- kat.	Nygrøfting									Grøfterensk		
		Tørrlagt areal — da					Grøftetype			Kostnad kr.	Stats- bidrag kr.	Rensk m	Kostnad kr.
		Gr. 1	Gr. 2	Gr. 3	Gr. 4	Sum	Kanaler m	Vanlige m	Halv- dype m				
02 Kongsvinger ..	1-2	5	34	10	2	51	420	2050	—	9157	3224	8213	16804
12 Ringsaker	1-10	90	75	120	—	285	—	13867	—	48282	3771	2882	9142
14 Vang	1-10	105	—	—	—	105	300	2660	—	15110	552	1010	7070
15 Løten	1-2-10	128	—	77	—	205	180	6697	—	27910	1173	300	314
17 Stange	1-8	3	9	75	13	100	—	5451	—	22701	7950	300	535
18 Nord-Odal ...	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	1255
19 Sør-Odal	1-2	30	6	70	—	106	—	2891	—	13232	730	2130	4581
20 Eidskog	1-2	36	8	9	—	53	—	2527	—	10621	3449	470	630
23 Grue	1-2-4	73	75	22	—	170	1650	5330	—	31963	4710	12972	27505
25 Åsnes	1-2-4	135	48	45	—	228	—	7469	—	26397	4397	945	2171
26 Våler	1	99	178	221	—	498	—	16690	—	50910	19619	4179	12537
27 Elverum	1-2-4	247	108	55	—	410	1828	11811	—	60256	15206	7871	17530
28 Trysil	1-2-4-6	408	46	56	—	510	280	11614	—	40993	4826	18135	50520
29 Åmot	1-2-8	81	163	108	—	352	864	11125	—	39350	9939	5249	14354
30 Stor-Elvdal ...	1-2-6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2100	5912
32 Rendalen	1-2	45	20	25	—	90	—	2961	—	13281	1000	2015	6262
34 Engerdal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Tolga	1	50	—	—	—	50	—	1166	—	4664	3031	—	—
37 Tynset	1	6	—	—	—	6	—	291	—	873	567	—	—
38 Alvdal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39 Foildal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41 Os	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sum		1541	770	893	15	3219	5522	104600	—	415700	84144	69571	177122

Kommune	Nyplanting 1979							Suppleringsplanting	
	Antall planter i 1000 stk.	Areal da	Kostnad i 1000 kr.	Statsbidrag i 1000 kr.	Kroner pr. plante	Planter pr. da.	Kr. pr. da.	Antall planter i 1000 stk.	Kostnad i 1000 kr.
02 Kongsvinger	1.206	5.834	1.284	182	1,06	207	220	39	48
12 Ringsaker	881	4.177	1.019	211	1,16	211	244	38	49
14 Vang	176	822	214	38	1,22	214	260	15	20
15 Løten	334	1.903	371	12	1,11	176	195	26	28
17 Stange	961	4.515	1.170	71	1,22	213	259	24	30
18 Nord-Odal	300	1.377	347	53	1,16	218	252	7	6
19 Sør-Odal	636	2.678	681	141	1,07	237	254	6	7
20 Eidskog	892	4.288	1.008	103	1,13	208	235	14	16
23 Grue	743	3.343	786	125	1,06	222	235	—	—
25 Åsnes	1.154	4.980	1.168	218	1,01	232	235	1	1
26 Våler	720	3.670	685	108	0,95	196	187	14	16
27 Elverum	1.023	4.843	1.086	243	1,06	211	224	88	93
28 Trysil	1.333	7.782	1.252	167	0,94	171	161	22	19
29 Åmot	532	2.728	591	146	1,11	195	217	20	22
30 Stor-Elvdal	637	3.500	746	92	1,17	182	213	32	42
32 Rendalen	425	2.273	476	58	1,12	187	209	21	23
34 Engerdal	143	833	144	72	1,01	171	173	—	—
36 Tolga	18	84	20	12	1,13	214	242	1	1
37 Tynset	212	922	193	125	0,91	230	209	17	15
38 Alvdal	21	112	22	7	1,04	189	196	1	1
39 Folldal	9	44	7	2	0,84	200	169	—	—
41 Os	10	51	11	7	1,05	207	219	2	2
Sum	12.366	60.759	13.281	2.193	1,07	204	219	388	439
Fordeling på eierkategorier:									
Privatskog m/ bidrag	6131	28.415	6.647	2.039	1,08	216	234	179	207
Privatskog u/ bidrag	2.930	14.927	3.055	—	1,04	196	205	84	96
Kommuneskog m/ bidrag	273	1.364	271	103	0,99	200	198	74	77
Kommuneskog u/ bidrag	965	5.155	933	—	0,97	187	181	15	15
Statsskog m/ bidrag	81	494	89	43	1,10	163	180	—	—
Statsskog u/ bidrag	511	2.878	530	—	1,04	178	184	6	6
O.F.-skoger m/ bidrag	17	77	20	6	1,15	223	257	—	—
O.F.-skoger u/ bidrag	124	613	137	—	1,10	202	223	7	6
Bygdealm. m/ bidrag	8	40	7	2	0,85	200	170	—	—
Bygdealm. u/ bidrag	1.326	6.796	1.592	—	1,20	195	234	23	32

Kommune	Flaterydding		Markberedning		Ugraskontroll			Fjerning av lauvkratt			Ungskogpleie	
	Areal i da.	Kostnad i 1000 kr.	Areal i da.	Kostnad i 1000 kr.	Areal i da.		Kostnad i 1000 kr.	Areal i da.		Kostnad i 1000 kr.	Areal i da.	Kostnad i 1000 kr.
					Mekanisk	Kjemisk		Mekanisk	Kjemisk			
02 Kongsvinger	4.017	89	—	—	48	—	3	1.010	—	105	5716	451
12 Ringsaker	1.572	46	288	10	689	154	54	514	891	123	3.708	191
14 Vang	388	19	730	23	4	68	5	298	79	43	665	49
15 Løten	1.739	37	—	—	—	50	3	205	12	19	84	5
17 Stange	2.150	51	—	—	55	—	5	137	101	18	1.273	275
18 Nord-Odal	150	3	—	—	—	—	—	—	—	—	385	29
19 Sør-Odal	1.840	54	—	—	9	—	1	1.102	—	110	3.967	368
20 Eidskog	1.950	52	—	—	—	—	—	250	—	31	4.340	402
23 Grue	2.387	83	319	11	—	35	2	298	11	34	2.127	262
25 Åsnes	3.457	132	431	14	—	—	—	125	3	8	2.630	181
26 Våler	1.208	35	1.047	32	—	—	—	345	—	21	1.577	122
27 Elverum	2.480	58	144	5	10	10	1	547	—	21	4.107	361
28 Trysil	7.869	185	2.310	65	—	—	—	—	—	—	1.673	115
29 Åmot	1.468	31	1.035	33	—	—	—	—	—	—	784	49
30 Stor-Elvdal	3.092	75	—	—	102	—	7	522	—	24	1.530	129
32 Rendalen	2.061	50	270	8	40	—	3	663	—	34	1.146	77
34 Engerdal	2.125	31	610	18	—	—	—	195	—	9	272	11
36 Tolga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	242	16
37 Tynset	1.075	30	—	—	—	—	—	770	—	41	98	6
38 Alvdal	93	3	—	—	—	—	—	—	—	—	97	5
39 Folldal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41 Os	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	5
Sum	41.121	1.064	7.184	219	957	317	84	6.981	1.097	641	36.501	3.109
Fordeling på eierkategorier:												
Privatskog m/ bidrag	14.214	428	2.150	66	818	262	69	3.500	1.097	345	14.500	1.131
Privatskog u/ bidrag	11.781	307	2.027	63	60	35	7	2.114	—	153	10.697	979
Kom.sskog m/ bidrag	250	7	40	1	—	—	—	320	—	16	375	18
Kom.sskog u/ bidrag	4.547	84	742	22	24	—	1	63	—	7	5.520	527
Statsskog m/ bidrag	2.368	43	522	16	—	—	—	165	—	21	272	11
Statsskog u/ bidrag	2.666	68	720	19	—	—	—	680	—	76	237	11
O.F.-skoger m/ bidrag	76	2	—	—	22	—	1	89	—	11	8	1
O.F.-skoger u/ bidrag	429	10	100	3	8	—	2	—	—	—	75	2
Bygdealm. m/ bidrag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bygdealm. u/ bidrag	4.790	115	883	29	25	20	4	50	—	12	4.817	429

Skogsveger med- og uten statsbidrag bygget i 1979

Kommune	Skogsbilveger nyanlegg/ombygging - Vegklasse o-III								Traktorveger + Vinterbilveger vegl. V vegl. IV			Utbetalte statsbidrag i 1979 kr.
	Antall anlegg	Planert m.	Gruset m.	Kostnad kr.	Antall anlegg	Ombygg. m.	Kostnad kr.	Kostnad nyanlegg + ombygging	Antall anlegg	Nyanlegg m	Kostnad kr.	
02 Kongsvinger	10	5.885	4.195	296.801	4	3.200	120.678	417.479	26	19.460	98.256	78.300
12 Ringsaker	11	5.620	5.620	119.900	1	500	5.100	123.000	21	8.310	52.281	—
14 Vang	1	—	—	9.396	—	—	—	9.396	2	1.900	3.800	3.000
15 Løten	2	5.600	5.600	273.000	—	—	—	273.000	1	2.000	8.000	—
17 Stange	9	17.470	17.470	1.171.655	—	—	—	1.171.655	9	10.150	75.416	62.000
18 Nord-Odal	6	11.425	3.060	775.829	2	3.485	163.870	939.699	18	10.000	77.457	293.000
19 Sør-Odal	8	8.791	5.295	497.883	1	1.000	7.864	505.747	5	2.100	10.069	145.000
20 Eidskog	9	7.545	8.210	1.032.390	6	11.305	438.955	1.471.345	1	750	4.418	326.650
23 Grue	6	2.800	500	196.097	8	15.564	294.955	491.052	27	34.940	213.862	166.800
25 Åsnes	11	9.245	5.010	1.211.801	1	5.420	124.972	1.336.773	18	14.558	197.530	488.900
26 Våler	2	1.662	1.800	187.644	5	10.200	514.195	701.839	—	—	—	247.500
27 Elverum	8	6.870	2.750	305.328	5	8.590	315.287	620.615	20	13.134	86.906	214.000
28 Trysil	10	20.962	17.430	919.149	5	15.082	322.673	1.241.822	7	6.885	78.447	468.160
29 Åmot	6	4.536	4.636	187.254	1	14.770	119.800	307.054	8	4.420	21.799	62.000
30 Stor-Elvdal	7	12.880	1.300	450.144	2	4.800	110.000	560.144	—	—	—	251.900
32 Rendalen	10	14.214	3.760	572.451	1	—	14.900	587.351	19	13.822	149.766	242.950
34 Engerdal	2	7.185	5.350	422.599	—	—	88.596	511.195	14	20.091	157.428	198.850
41 Os	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Tolga	—	—	—	—	1	—	4.196	4.196	—	—	—	8.000
37 Tynset	2	7.900	12.100	703.245	—	—	—	703.245	3	10.550	238.302	58.000
38 Alvdal	5	9.495	19.175	750.297	—	—	—	750.297	9	14.400	175.674	360.922
39 Follidal	1	950	950	30.363	—	—	—	30.363	4	2.850	16.433	20.500
04 Hedmark fylke	126	161.035	124.211	10.113.226	43	93.916	2.646.041	12.759.267	212	190.320	1.665.844	3.696.432
Bygdealmenninger	19	23.130	23.130	1.205.459	1	500	5.100	1.210.559	9	6.965	46.202	3.000
Statsskoger	5	6.800	6.800	344.811	1	9.290	121.229	466.040	7	12.600	47.559	—
Privat- og kommuneskoger	102	131.105	94.281	8.562.956	41	84.126	2.519.712	11.082.668	196	170.755	1.572.083	3.693.432

Avvirkning av bar- og lauvtrøttemmer
i Hedmark fylke 1978/79

Skogavgiften i Hedmark fylke 1979.

Kommune	Alle skoger		Privat- og komm.skoger		Privat- og kommuneskoger							
	Tommer m ³	Brutto verdi kr.	Tommer m ³	Brutto verdi kr.	Innestående skogavgift pr. 1/1 1979 kr.	Innbetalt på skogavgifts- konto i kalenderåret kr.	Tilbakebetalt skogavgift m. v. i kalenderåret til:					Innestående skogavgift pr. 31/12-79 kr.
							Skogkultur og grøfting kr.	Skogsveger kr.	Andre formål kr.	Frigitt merverdiavgift kr.	Andre utbetalinger kr.	
02 Kongsvinger	194.419	38.013.491	173.834	34.183.612	5.556.382	4.077.894	1.325.103	1.038.085	853.154	245.462	28.794	6.143.678
12 Ringsaker	134.000	24.899.164	82.558	15.300.551	4.132.888	1.894.832	935.703	56.566	445.333	148.320	26.799	4.414.999
14 Vang	22.993	4.158.286	12.253	2.257.775	737.603	304.058	131.438	5.990	81.575	44.761	—	777.897
15 Løten	48.183	9.634.634	15.026	2.772.174	513.499	342.857	94.819	67.510	86.083	20.365	7.988	579.591
17 Stange	102.676	20.403.913	34.698	6.439.313	1.761.203	831.995	375.301	43.775	81.233	79.224	3.701	2.009.964
18 Nord-Odal	69.637	12.925.469	68.886	12.778.095	2.634.639	1.779.757	417.506	935.825	456.296	67.856	11.045	2.525.868
19 Sør-Odal	87.590	16.049.891	86.829	15.910.088	2.917.362	1.990.438	844.567	413.866	429.333	127.803	5.903	3.086.328
20 Eidskog	132.661	25.178.665	132.248	25.105.803	4.542.848	3.320.712	1.620.650	1.024.597	628.043	227.587	—	4.362.683
23 Grue	136.452	26.265.422	128.160	24.738.388	3.089.530	2.961.245	1.030.446	862.083	541.486	183.905	9.287	3.423.568
25 Åsnes	160.168	30.896.529	154.215	29.780.021	5.080.878	4.065.414	1.515.919	1.358.335	571.077	267.937	333.400	5.099.623
26 Våler	81.481	15.263.769	78.201	14.660.754	2.141.171	1.940.838	862.214	363.829	250.004	153.997	66.529	2.385.437
27 Elverum	152.101	28.634.072	144.354	27.226.071	6.081.952	3.642.223	1.466.020	1.169.512	533.610	277.221	466.917	5.810.895
28 Trysil	181.741	31.918.827	146.562	25.945.119	5.063.766	3.387.760	1.346.224	1.000.412	300.005	244.498	48.557	5.511.830
29 Åmot	110.323	20.858.172	102.912	19.527.988	4.643.675	2.240.095	613.793	972.069	551.716	197.674	15.390	4.533.128
30 Stor-Elvdal	88.114	15.461.860	78.703	13.697.099	1.822.282	1.786.789	609.488	676.683	97.979	78.297	8.562	2.138.062
32 Rendalen	71.852	13.046.824	60.741	11.111.701	1.808.284	1.476.259	539.763	660.127	260.039	85.961	214	1.738.439
34 Engerdal	46.711	7.163.689	6.385	1.259.189	386.970	425.712	43.285	258.084	2.524	21.936	2.253	484.600
36 Tolga	4.015	805.089	4.015	805.089	313.429	109.429	55.147	15.049	19.231	—	—	333.431
37 Tynset	11.029	2.012.724	10.374	1.884.654	1.551.251	362.016	167.087	83.597	61.688	23.577	—	1.577.318
38 Alvdal	8.931	1.671.669	8.338	1.563.759	749.224	360.294	23.844	234.941	66.511	20.069	—	764.153
39 Follidal	2.967	506.462	2.967	506.462	297.370	129.795	214	87.116	15.839	5.292	—	318.704
41 Os	1.212	271.429	976	232.744	128.114	30.718	17.818	741	9.677	—	495	130.101
04 Hedmark	1.849.256	346.040.050	1.533.235	287.686.449	55.954.320	37.461.130	14.036.349	11.328.792	6.342.436	2.521.742	1.035.834	58.150.297

Fordeling på eierkategorier:

Privat- og komm.skoger	1.533.235 m ³
Statsskoger	159.248 m ³
Bygdealmenninger	156.773 m ³
Sum i alt	1.849.256 m ³

Avvirkning til husbehov og salg av ved er ikke medtatt her.